

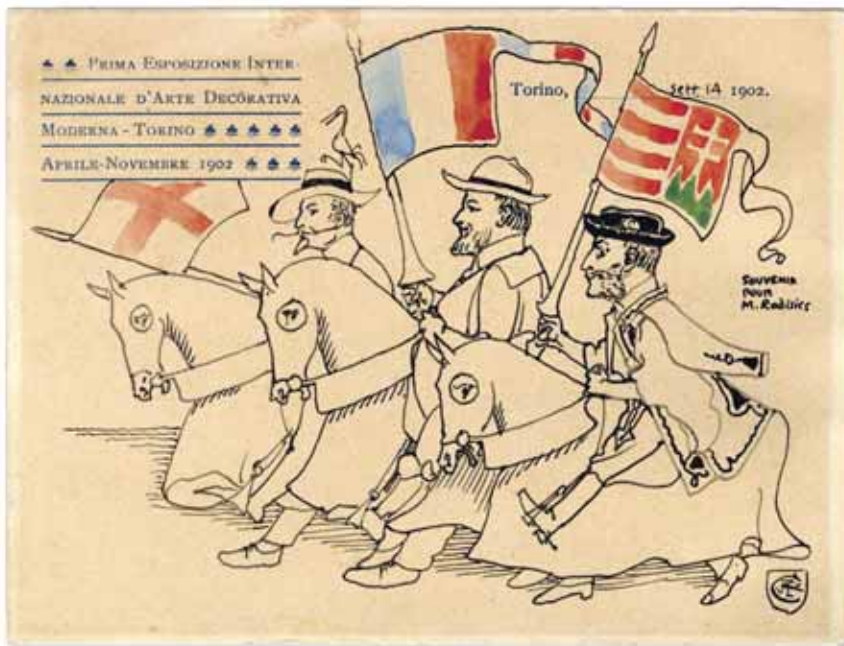
Tiffany, Gallé és a szecesszió mesterei

Kiállítás a budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből a római Musei Capitoliniban

■ 2013 tavaszán az olaszországi magyar kulturális évad első rendezvényeként a budapesti Iparművészeti Múzeum a római Musei Capitolini termeiben a 19. század végének új művészeti ízlését az *art nouveau*-t, a *liberty style*-t, vagy ahogyan Németországban nevezik, a *Jugendstil* állítja a figyelem középpontjába. Rómában fontos emlékeztetni arra, hogy a 19. századi akadémikus művészet formulái ellen fellázadó generáció egyik legismertebb hivatkozása, amely hamarosan mozgalmi névként is elterjedt – máig is használjuk –,

a római történelemből ismert régi latin szó, a *secessio*. A római plebejusok Kr. e. 494-es tiltakozására (*secessio in montem sacrum*) utaló nevet ugyan nem Itália művészei, hanem a Gustav Klimt vezette bécsi művészcsoporthoz tette híressé. Közép-Európában ettől a *secessio plebis* történetét idéző művészcsoporthoz és az Olbrich-féle bécsi kiállítási épülethöz kapta az új stílus a nevét is. Természetesen a hagyományokkal, elsősorban a neoklasszikus szabályokkal szemben fellépő, a dekorativitást és a szimbolikus kifejezőmódot preferáló művészeknek is voltak elődeik, mintáik és inspirációs forrásaik.

Walter Crane karikatúrája az 1902. évi torinói iparművészeti kiállítás nemzetközi zsűrijének tagjairól. Radisics Jenő, az Országos Magyar királyi Iparművészeti Múzeum igazgatója jobbról az első / Walter Crane's cartoon of the members of the jury of the First International Exposition of Modern Decorative Arts, Turin, 1902. Jenő Radisics, Director of the Hungarian National Royal Museum of Applied Arts is first right

Fotó: Áment Gellért / Iparművészeti Múzeum, Budapest

Budapestnek ebben a történetben páratlan szerencséje volt. A gazdasági fellendülés az Osztrák–Magyar Monarchia másik fővárosánál, Bécsnél is távolabbra repítette Budapestet a 19. század avitt mentalitásától.

Ha az 1900 körüli Budapestet szerencsésnek nevezük, úgy még inkább szerencsésnek kell tartanunk a város egyik legnagyobb múzeumát, az Iparművészeti Múzeumot, amely 1872 óta ugyan már létezett, de identitásának csúcspontjára az 1890-es években jutott el.

A kiállításon szereplő amerikai, nyugat- és közép-európai művek nem véletlenül természetes otthonukat találták meg az 1900 körüli Budapest „modern” múzeumában. Legtöbbjük azonnal a gyűjtemény részévé lett. Elévülhetetlen szerepe volt ebben a múzeum akkori legendás igazgatójának, Radisics Jenőnek. A külön szokásokkal rendelkező Radisics a kor nemzetközi múzeumi életének egyik vitathatatlan grand seigneurje volt. Feltűnő magyar kosztümben látogatta a művészeket, műkereskedőket és aukciókat. Párizsban a viláckiállításra egyetlen mozdulattal százszámra vásárolt első osztályú alkotásokat Alexandre Bigot műhelyéből és másoktól. 1902-ben a torinói iparművészeti kiállításon mint a nemzetközi vezérkar „lovas bandériumának” tagját örökítette meg Walter Crane.

A kiállítással a Musei Capitolini közönségének ebből az optimista, intenzív és „progresszív” Európából szeretnénk ízelítőt és élményt nyújtani.

TAKÁCS IMRE
a budapesti Iparművészeti Múzeum főigazgatója

A kiállítás katalógusában megjelent előszó rövidített változata.

■ A 2013-as Magyar–Olasz Kulturális Évad keretében a budapesti Iparművészeti Múzeum nagyszabású, mintegy száz műtárgyat felvonultató kiállítással mutatkozik be a római Musei Capitoliniben. A *Tiffany, Gallé e i maestri dell'Art Nouveau nella collezione del Museo di Arti Applicate di Budapest* (Tiffany, Gallé és a szecesszió mesterei az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből) című tárlat 2013. február 19-én nyílik, és április 28-ig tart nyitva.

Az Iparművészeti Múzeum art nouveau-gyűjteménye kiemelkedő jelentőségű. A tervszerű gyűjtés már az 1889. évi párizsi világkiállítás alkalmával elkezdődött, csúcspontját az 1900-as párizsi világkiállítás jelentette. Az itt megszerzett, a legfrissebb tendenciákat képviselő műveket a múzeum saját kiállításain is

mertette a magyar közönséggel, inspirálva a magyar tervezőket és gyártókat. Így hatottak Louis Comfort Tiffany Budapesten bemutatott, lüsztertechnikával készült üvegei a magyar Zsolnay kerámiamanufaktúra művészi munkájára.

A kiállítás kiemelkedő kvalitású műtárgyakkal reprezentálja a szecesszió virágkorának, az 1889. évi párizsi világkiállítás és az 1911. évi torinói nemzetközi iparművészeti kiállítás közötti periódusnak technológiai és művészeti újításait és mutatja be a különféle művészeti ágak és a különböző nemzetiségű alkotók egymásra hatását. A tárlat anyagának nagy részét jelentő üveg- és kerámiatárgyak – Louis Comfort Tiffany, Émile Gallé, a Daum fivérek és a Zsolnay-gyár főműveinek – bemutatását ékszerek (René Lalique) és kárpitok (Rippl-Rónai József, Otto Eckmann) kiállítása teszi gazdagabbá.

A kiállítás és a katalógus koncepciója Csenkey Éva és Gálos Miklós művészettörténészek munkája.

Bővebb információ a következő internetes címeken olvasható: www.imm.hu, www.museicapitolini.org/ és www.magyarolasz.hu. (*Iparművészeti Múzeum – A szerk.*)

Határhelyzet-határesetek

XVI. BOT – Belsőépítészek Országos Találkozója Zsennyén

■ A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE) Belsőépítész Választmánya *Határhelyzet-határesetek* címmel rendezte meg 2012. szeptember 14-15-16-án a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) támogatásának köszönhetően immár hagyományossá vált szimpóziumát az alkotóházzal nevezetes Zsennyén. A XVI. BOT címként használt mottója többféle jelentéstartalommal bírt, megannyi értelmezési lehetőséggel, amit azért a felkért előadók, hozzászólók tovább tágitottak.

Határhelyzetben volt (van) a szakma, amikor az egyébként szükségszerű építészeti alapképzés úgy kapott primátust, hogy a hajdani főtanszak, az általa kibocsátott diploma, és ami a legdöbbenetesebb, a

foglalkoztatási körök lajstroma sem tartalmazza a belsőépítész elnevezést. Ez nem egyszerű slendriánság, hanem, sajnos, lényegi probléma – egzisztenciális következményekkel.

Határhelyzethez értünk a tekintetben is, hogy szakmai besorolásunk ügyében elmozdult valami, és újabb két egyetemen indítják el a felsőfokú belsőépítész-képzést. Ideje is, hiszen az OKJ-s (Országos képzési jegyzék) tanfolyamokon végző lakberendezők finoman szólva változó színvonalon töltik be azt az űrt, mely a megbízatás hiányában vegetáló építészmérnököket is csábítja. A megfelelő jogosultsághoz kötött szakmagyakorlás (minimum a közberuházások esetében) elismertetése után, már nem lenne kifogásunk